

Nr 104.

Av herr **Lindman m. fl.**, om anställande av en byråassistent för norrlandsärenden i lantbruksstyrelsen m. m.

Nationalekonomiska och sociala synpunkter göra det till en tvingande nödvändighet för ett folk, som vill hålla sig uppe och gå framåt, att på allt sätt omhulda och befrämja jordbruket och vad därmed sammanhänger, så att detta må blomstra och stå högt. Historien utvisar, att endast de folk äro starka och i längden fullt motståndskraftiga, som äga en självständig, kraftig och burgen jordbrukarestam. Och det nu pågående världskriget har mer än något annat visat nödvändigheten för varje folk, som vill bevara sin självständighet, att framförallt utveckla de näringar, som främst äro ägnade att bereda folken livsuppehälle, nämligen jordbruket och boskapsskötseln, så att de, vad det dagliga brödet angår, bliva så litet beroende av utlandet som möjligt. Ingen torde väl kunna förneka den synnerligen stora betydelsen för Tyska riket av att under den rådande handelsavspärrningen kunna stödja sig på ett kraftigt utvecklat jordbruk. Lantbrukets nuvarande höga ståndpunkt i Tyskland är frukten av långvarigt arbete. Ledande statsmän i detta land hava beaktat jordbrukets betydelse samt praktiskt understött detsamma. Lantbruket har ej såsom i England undanträngts av industrien, utan i stället fått utveckla sig sida vid sida med denna. Jordbruket i Tyska riket har därjämte liksom industrien skyddats av tullar och exportpremier, som gjort detsamma ekonomiskt bärande, samtidigt som ett livligt samarbete mellan vetenskaplig forskning och praktisk erfarenhet öppnat nya utvecklings- och produktionsmöjligheter för jordbruk och husdjurskötsel.

Det torde vara onekligt, att i vårt land, trots mycken nedlagd omsorg samt många redan vunna vackra resultat, mycket återstår att göra för att bringa landets jordbruk till den höjd det kan och rätteligen bör intaga. Beträffande en del, särskilt för landets sydligare delar önskliga

åtgärder har redan mycket blivit gjort. I förevarande motion vilja vi särskilt dröja vid nödvändigheten av att en vida större uppmärksamhet än hittills ägnas åt det norrländska jordbrukets utvecklingsmöjligheter.

Det är allbekant, vilka oerhörda framsteg bergsbruk och trävaruindustri samt elektriska kraftanläggningar gjort i Norrland under de senaste tiotalen år. Samtidigt har jordbruket i Norrland väl ej stått stilla — tvärtom har det på sina ställen gjort ganska stora framsteg — men jämsides med den industriella utvecklingen te sig dessa framsteg ganska blygsamma.

Man får ej på grund av de stora summor, som de norrländska industrierna inbringa och den förbättring i vår handelsbalans som de åstadkomma, överskatta deras vikt därhän, att jordbrukets betydelse helt underkastas.

Den jord, som verkligen är lämpad för åkerbruk och användes därtill, skänker genom sin årliga produktion av födoämnen och djurnäringsmedel en mycket större avkastning än motsvarande areal skogbärande mark, samtidigt som den bereder ständiga tillfällen till utkomst åt en jordbruksidkande befolkning, den sundaste och kraftigaste ett land kan äga.

Det torde i anledning härav vara synnerligen önskvärt, att riksdag och regering på allt sätt söka uppmuntra och utveckla jordbruk och boskapsskötsel i samtliga delar av riket och särskilt i de delar av detsamma, i vilka dessa näringar äro mest efterblivna, nämligen i Norrland och Dalarne.

I skilda trakter av Norrland hava även jordbruket och husdjurskötseln på de senaste årtiondena gjort stora framsteg. På vissa platser inom de norrländska länen hava de till och med antagit fullt moderna former. Ett intensivt arbete pågår också överallt under ledning av husållningssällskapen genom deras tjänstemän och konsulenter i avsikt att sprida kunskaper om rationell jordbruks- och boskapsdrift samt omvandla det enkla jordbruket och den uråldriga boskapsdriften till mera tidsenliga och ekonomiskt förmånliga former. Staten å sin sida har också genom understöd för mångahanda olika ändamål samt genom ett flertal andra åtgärder sökt befrämja jordbrukets och boskapsskötselns utveckling till gagn och nytta för landet och den jordbruksidkande bofasta befolkningen.

Vad som redan gjorts är emellertid icke tillräckligt, och Norrland hyser ej på långt när den talrika jordbruksbefolkning, som det väl skulle kunna föda, om blott jordbruksmöjligheterna utnyttjades på bästa sätt genom en tidsenligare jordbruksdrift.

Såsom belysande för vad som ännu i nyodlingsväg kan vara att göra i Norrland, förtjänar erinras om Västerbottens lantmätares yttrande i början av 1900-talet. Däri framhölls, att det vore en allmän uppfattning bland dem, som spadtag för spadtag undersökt Västerbottens jord, att icke $\frac{1}{20}$ av detta landskaps för jordbruk lämpliga jord ovan marina gränsen ännu vore uppodlad. Att bemärka är, att detta yttrande gällde förnämligast fastjorden men icke avsåg de stora vidder av myrjord, som utbreda sig i samma landskap, och vilka under nuvarande förhållanden erbjuda ännu mera lönande odlingslägenheter än fastjorden. Detta blott såsom exempel från ett norrländskt län. Den trots dessa outnyttjade möjligheter från vissa jordbrukstrakter i Norrland tyvärr utgående emigrationsströmmen vittnar om, att nya vidder behöva öppnas för odlingen samt de gamla bättre utvecklas och tillgodogöras, för att dessa traktors jordbrukarebefolkning och dennas avkomlingar må kunna kvarhållas i hemorten.

Av emigrationsutredningen framgår, att emigrationstalet för hela Sverige under tidsperioden 1904—1913 är 3.94 pro mille, och för de norrländska länen och Dalarne,

för Kopparbergs län	3.46
» Gävleborgs »	3.65
» Västernorrlands »	4.13
» Jämtlands »	5.82
» Västerbottens »	3.59
» Norrbottens »	5.48

För åtskilliga av dessa län är sålunda emigrationstalet betydligt större än riksnedeltalet och en ganska väsentlig del av de emigrerade utgöres av personer som komma från jordbruket, om det också är svårt att på grund av uppgifternas beskaffenhet närmare precisera huru stor del.

Det torde vara otvivelaktigt, att de, som sålunda emigrerat, ja, ytterligare en talrik befolkning, skulle kunnat hysas i Norrland, blott de naturliga utvecklingsmöjligheterna varit tillgodosedda och existensvillkoren för lantmännen sålunda bättre.

Men för att detta skall bliva möjligt, behöves dels kapital för nyodlingars verkställande, dels initiativ och understöd för lämpliga åtgärders vidtagande. Man får ej förutsätta, att hushållningssällskapen och enskilda skola kunna utföra allt detta och utnyttja alla utvecklingsmöjligheter och resurser, utan staten måste i sitt eget intresse kraftigare ingripa, initiativtagande och dirigerande riktlinjerna för jordbruket och boskapsaveln, vilka nu böra löpa annorlunda än förr.

Så snart emellertid fråga är om jordbruk och boskapsskötsel i Norrland, ställer sig vanligen det stora flertalet av lantmän från södra och mellersta Sverige tvivlande och framställa vanligen den frågan: kan verkligen jordbruk bedrivas i Norrland? Härpå kan svaras obetingat ja, blott lanthushållningen lägges i rätt av jordmån, klimat och övriga förhållanden betingad riktning samt huvudsakligen inriktas på foderodling och boskapsskötsel. Vi skola i det följande söka bevisa riktigheten av denna vår uppfattning.

Orsakerna till misstroendet mot Norrlands jordbruksmöjligheter hos lantmännen söderut torde huvudsakligen ligga däri, att de flesta lantmän äro benägna att utgå från de erfarenheter rörande jordbrukets bedrivande, som de själva gjort, samt från de svårigheter varunder de själva arbeta. »När dessa äro stora söderut, huru mycket större skola de då ej vara i de trakter, där även klimatet är särdeles ogynnsamt». Så tänker den skånske lantmannen om jordbruket i mellersta Sverige, jämfört med jordbruket i Skåne. Och båda, skåningen och upplänningen, äro ense om att anse vanskligheterna för lantbruket i Norrland så stora, att det ej är lönt att befatta sig med jordbruk därstädes. Denna uppfattning beror, dels därpå att svårigheter och ogynnsamma förhållanden ofta te sig värre på avstånd än när man kommer dem in på livet. Man ryser för den långa kalla vintern i Norrland och tilltror ej den korta, men ljusa sommaren i denna del av landet så stor alstringsförmåga som den i verkligheten besitter.

Det är visserligen sant, att sädes-, rot-, frukt- och annan odling i Norrland ej kan bedrivas med samma växtslag eller i samma utsträckning som i Skåne eller Uppland, men det torde i själva verket ligga i sakens natur, att dessa kulturer icke böra bedrivas på samma sätt i Norrland som i nämnda landskap. På varje ort måste odlingen anpassas efter rådande klimat och jordförhållanden. För Norrland behövas särskilda sädeslag, särskilda fröslag, särskilda rotfruktslag och särskilda kreatursraser, om lanthushållningen skall kunna ordnas så, att de ekonomiska resultaten skola bliva tillfredsställande. Bedrivas emellertid jordbruk och husdjurskötsel rationellt, kunna dessa näringar utövas lika framgångsrikt i Norrland som i andra delar av landet.

Bästa beviset härför torde vara det faktum, att jordbruks- och framför allt boskapsskötsel kunnat, med jakt och fiske som binärningar, sedan århundraden för att icke säga sedan årtusenden, bereda ett, låt vara torftigt, uppehälle åt en idog lantbruksbefolkning, medan dessa bygder ännu voro i saknad av kommunikationer, industri samt moderna hjälpmedel och upplysning för jordbrukets bedrivande. Vilken betydelse jordbruket än i dag, trots den utvecklade trävaruindustrien besitter även för Norrland,

därom fick man ett otvetydigt vittnesbörd under »svagåret» 1902, då till följd av kyla och väta missväxt inträffade i Norrland. Under detta år uppstod genast i många av de norrländska länen verklig nöd, vadan staten och välgörenheten i sydligare delar av landet måste ingripa för att mildra nöden. Samtidigt kunde dock inga som hälst lågkonjunkturer för sågverksindustrien påvisas. Alltså, det var icke någon svaghet hos industrien, som framkallade nöden, utan denna härflöt från jordbrukets tillfälligt bristande avkastningsförmåga. Härav torde framgå, att industrien ensam ej kan på något sätt ersätta eller överflödiggöra lantbruket och boskapskötseln i Norrland. Men har jordbruket sådan betydelse under de mindre utvecklade former, varunder det ännu, åtminstone i stort sett, bedrivs i Norrland, huru stor skall icke denna betydelse bliva för de norrländska länen, om det lägges i rationellare riktning och utrustas med det moderna jordbrukets alla hjälpmedel, samt kommunikationer och avsättningsmöjligheter stegras i motsvarande grad.

Det torde vara lämpligt att här nedan redogöra för de viktigaste av de omständigheter, som bevisa Norrlands utvecklingsmöjligheter i fråga om jordbruk och husdjursskötsel, innan vi gå in på att framställa några förslag åsyftande att ytterligare utveckla dessa näringar.

Såsom det största hindret för kulturväxternas utveckling i Norrland, ställer sig nog i den söder ut boendes föreställning den korta sommaren och det kalla, stränga klimatet. Denna sida av saken har blivit närmare undersökt av professor G. A. Högbom. Denna har därefter framhållit, att »de klimatologiska betingelserna för åkerbruket i norra Sverige icke äro så ogynnsamma, som man vanligen föreställer sig, utan att de kunna anses såsom i det närmaste lika goda som i det övriga Sverige». Professor Högbom påpekar vidare i detta sammanhang, att vårfroster, som i vissa delar av södra Sverige äro rätt vanliga, knappast förekomma i Norrland, men att däremot höstfroster i Norrland komma mycket tidigare än söderut. Han framhåller därjämte, att klimatet i Norrland ej är strängare utan snarare mildare än i Finland och att likväl detta land, då undersökningen verkställdes (1902), ägde fyra gånger så stor jordbruksbefolkning och sex gånger så stor åkerareal som Norrland. Visserligen är i Norrland »sommaren kort och vintern lång». Men ljuset är i stället under sommaren så mycket intensivare, i det att under en del av denna årstid dag och natt äro lika ljusa. Och detta betyder mycket för växtlighetens utveckling, då denna i hög grad är beroende av ljuset.

Förhåller det sig verkligen så gynnsamt för växtodlingen, så ha vi däri en förklaring till de redan vunna gynnsamma resultaten och vi kunna

vara säkra på jordbrukets framgång, om detta ordnas på ett efter dess klimat och för dess övriga förhållanden lämpligt sätt.

Även jordmänen är enligt såväl professor Högboms som andra norrlandskännares utsago förträfflig i de flesta av de norrländska ålyarnes dalgångar och särskilt i vissa silurområden i Jämtland, Dalarne, Ångermanland och Västerbotten. Detta gäller både inom den »marina regionen» och inom »fjällregionen». Även inom den s. k. »skogsregionen» är emellertid jordmänen, enligt vad de sedan uråldriga tider i dessa trakter belägna byarna och gårdarna giva vid handen, lämplig för jordbruk. Särskilt gäller detta om de inom denna region belägna vidsträckta myrarna, vilka, blott de bliva avdikade, utgöra ypperliga och vidsträckta odlingsmarker. Undersökningar rörande myrarna av botanisten Robert Tolf och doktor E. Haglund, mosskulturföreningens framstående mossjordsexperter, hava ådagalagt, att myrmarkerna i stort sett erbjuda mycket goda odlingsmöjligheter. Praktiska försök av enskilda personer hava även givit vid handen, att det ofta visat sig vara synnerligen lönande att odla myrjord.

Professorerna C. E. Bergstrand och Högbom m. fl. hava vidare påvisat, dels att jorden i Norrland mångenstädes är ganska fosforsyrehaltig på grund av den förvittrade apatit, som densamma innehåller, dels att alven på sina ställen är fosforsyrerik på grund av vivianitförekomst.

Vad den dåliga sandjordens fruktbargörande angår, så hava de fleråriga försök, som doktor E. O. Arenander anställt på uslaste sandjord i Junsele, ådagalagt, att lupinen, sedan jorden blivit ympad, kan utveckla sig förträffligt även i Norrland. Det har sålunda visat sig, att lupinen kan odlas i dessa delar av landet med användande av endast obetydliga mängder konstgödsel.

Det torde böra erinras, att hela det sandiga Nordtysklands kultur i väsentlig mån vilar på lupinodling. Därför har lupinen också kallats »sandjordens välsignelse». Lupinodlingen är emellertid av ungt datum även i Tyskland. Först efter år 1818 har densamma blivit i större utsträckning spridd i detta land. Sedan antiken har lupinodlingen däremot varit känd i Italien. Riktig fart tog lupinodlingen emellertid först efter kalisalternas upptäckt och genom doktor Schultz-Lupitz kraftiga verksamhet för lupinernas systematiska odling.

Gödslingsförsök av doktorerna P. Hellström och Arenander samt professor S. Rhodin m. fl. hava ådagalagt, att både fastjord och myrjord äro särdeles tacksamma för fosforsyregödsling och även för kaligödsling, särskilt då det gäller rotfrukter och myrjord. Av samtida försök med kvävegödsling har därjämte framgått, att samtliga de för Norrland särskilt lämpliga växtarterna frambringa lika goda skördar som söderut. De sam-

tidigt verkställda ekonomiska beräkningarna hava även givit vid handen, att en rätt användning av konstgjorda gödslingsämnen i de norrländska länen lönar sig och rent av är nödvändig, för att i dessa delar av landet ernå goda ekonomiska resultat.

Doktor Arenanders försök med rovor hava visat, att rovodlingen med riklig gödsling och god skötsel frambringat lika goda resultat i Norrland som på Skånes bästa betjord. Och vad Norrbottens län angår har doktor Hellström påvisat samma förhållande beträffande trakter långt upp i lappmarken. Även kålrötter utveckla sig väl långt norrut. Potatis kan odlas nästan överallt i Norrland och ger speciellt i Jämtland enligt statistikens vittnesbörd hög avkastning.

Grönfoderskördar av vicker, gråärter (peluschker) och havre hava, enligt vad försök av doktorerna Arenander och Hellström utvisa, vid rationell gödsling utfallit lika väl i Norrbotten som längre söderut. Kemiska undersökningar såväl som utfodringsförsök av professor Nils Hansson hava vidare ådagalagt, att det i Norrland producerade grönfodret är av bättre beskaffenhet än det söderut producerade.

Av gammalt har i Norrland, bland annat i Rättvik, funnits tidigt mognande gråärtssorter, vilkas förträffliga egenskaper särskilt påvisats och framhållits av professor Rhodin.

Det inhemska, norrländska sexradiga kornet utmärkes genom sin snabba utveckling och har så anpassat sig efter rådande förhållanden, att det för sin mognad behöver kortare tid ju längre norrut det odlas.

Professorerna C. G. Bergstrands och L. N. Nilssons samt agronomen A. G. Kellgrens undersökningar av de norrländska gräs- och höväxterna hava bevisat dessas utmärkta egenskaper.

Att även köksträdgårdsväxterna vid rationell odling utvecklas förträffligt t. o. m. i Norrbotten torde framgå av direktören Y. Melanders försök på området. Vad linodlingen angår, torde det böra framhållas, att den bästa och största delen av det inom landet frambragta linet producerats och produceras just i denna landsdel. Linodlingen stod redan på 1100-talet så högt i Norrland, att kyrkan fann sig föranlåten att i denna landsdel, men däremot ej i någon annan landsände, taga tionde av lärft.

Sveriges båda enda inhemska nötkreatursraser, fjällrasen i Norrland och norra Dalarne samt rödkullerasen i Södra Dalarne, förefinnas i de norrländska länen. Oaktat dessa raser »förädlats», den förra under endast 20 års tid och den senare under blott ett 10-tal år, hava desamma med bibehållen friskhet och tuberkulosfrihet visat sig ej endast vara likvärdiga med utan t. o. m., åtminstone med avseende å lämpligheten för i Norrland

rådande förhållanden, överträffa de kreatursraser av utländskt ursprung, vilkas »förädling» fortgått under en tidrymd av minst 60 å 70 år. Utfodrade huvudsakligen med hö, grönfoder och halm samt här och var med något rovor ävensom obetydligt av kraftfoder, lämna de en god och tillfredsställande avkastning av i genomsnitt per år 2,000—3,000 kg. mjölk och därutöver, varvid underhållsfoder endast behöves för en levande vikt mellan 350—400 kg. Då de lämna fetare mjölk än andra raser, producera de jämväl, såsom professor Hansson påvisat, under i övrigt lika förhållanden, sitt smör billigare än andra raser med fettfattigare mjölk.

I Norrland finnes även vår enda inhemska hästras, den nordsvenska hästrasen. Ordföranden i den under kriget tillsatta tyska hästkommissionen, vilken nyligen besökt Sverige, har om denna ras yttrat, att han ansåge den nordsvenska hästen ypperlig, samt att enligt hans uppfattning allt borde göras för att befrämja denna avel och hålla blodet rent hos ifrågavarande hästras.

Vad mejerihanteringen angår bör beaktas, att Sveriges mest eftersökta ostsört, »Västerbottensosten», tillverkas i Sveriges näst nordligaste landskap. Denna osttillverkning har dock ej bedrivits längre än sedan 1870-talet.

Även torde böra framhållas, att åtgärder till lantbrukets befrämjande visat sig lyckas bra i Norrland, trots ogynnsamma naturförhållanden, blott de ordnats på lämpligt sätt. Såsom exempel härpå kan nämnas, att i Västernorrlands län finnas 17 fröreenserier eller flera än i något annat svenskt län, oaktat betingelserna för fröodling där äro vida sämre än i många andra län. Dessa rensier hava skaffat lantmännen i deras närhet hemmavuxet frö och därigenom helt omskapat vallarnas beskaffenhet. Och dock har andelsfröreenserirörelser där i ovannämnda län ej pågått sedan längre tid tillbaka än 1902.

Med det ovan anförda hava vi velat bevisa, att jordbruket i Norrland både förtjänar och kan utvecklas. Därmed hava vi ingalunda velat förringa trävaruindustriens betydelse. Största delen av jordarealen i Norrland är och förblir nämligen sådan, att den endast kan användas till skogsodling.

Vad vi yttrat om jordbruket gäller sålunda givetvis endast den till jordbruk lämpliga delen av de norrländska länen, vilken är jämförelsevis obetydlig i förhållande till den övriga jordarealen i dessa län, om den ock i och för sig är betydande och ännu i mycket ringa mån utnyttjad.

Väl kan det synas, att de anslag, som tid efter annan äskas för befrämjande av jordbruket och boskapsskötseln i Norrland, äro stora. De utgöra emellertid en ren obetydlighet med hänsyn till vad Norrland lämnar

det övriga Sverige genom sin trävaruindustri, sina kronoskogar, sina rika vattenkraftkällor och malmtillgångar. Då det norrländska jordbruket särskilt genom de av industrien uppdrivna höga arbetslönerna blivit försatt i en svår ställning, torde det vara billigt, rättvist och klokt, att statsmakterna å sin sida genom lämpliga åtgärder söka befordra det norrländska jordbrukets utveckling.

Vi hava ovan framhållit jordbrukets betydelse för de norrländska länen.

I en annan motion hemställes dels att försöksgårdar måtte anordnas på myrjord, dels ock att åtgärder jämväl i övrigt måtte från statens sida vidtagas till befrämjande av myrodlingen i Norrland och Dalarne. Därjämte torde även många andra åtgärder kunna vidtagas för befrämjande av det norrländska jordbruket. Såsom exempel härpå torde kunna nämnas bl. a. anordnandet av särskilda praktiska utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare samt åtgärder till befordrande av kontrollföreningsverksamheten.

I föreliggande motion vilja vi inskränka oss till att föreslå ett par åtgärder för att tillgodose kraven på sakkunskap vid de norrländska jordbruksärendenas behandling ävensom vid planläggningen av de för jordbruksnäringens ytterligare utveckling i Norrland så viktiga vetenskapliga försöken.

Det torde av det förut anförda med tydlighet framgå, att goda resultat av åtgärder till jordbrukets och boskapsskötselns befrämjande i Norrland först då vinnas, när dessa fullt anpassas efter där rådande förhållanden. För att detta skall bli möjligt, måste emellertid de norrländska jordbruksärendena behandlas och försöken planläggas med särskild hänsyn tagen till de norrländska förhållandena och ej till de förhållanden, som råda i mellersta eller södra Sverige. Norrland och Dalarne utgöra ju den ojämförligt största delen av landet och sålunda i och för sig ett betydande område att studera. Förhållandena äro vidare ganska olikartade i södra, mellersta och nordligaste Norrland. Härtill kommer, att den talrika förekomsten av små jordbruk i Norrland göra åtgärderna till lantbrukets befrämjande i denna del av landet särskilt omfattande. Det är följaktligen ett synnerligen krävande arbete att lära känna och närmare utreda de särregna jordbruksförhållanden, som råda i skilda delar av de norrländska länen. I anledning härav vore det synnerligen önskvärt att såväl i lantbruksstyrelsen, där jordbruksärendena administrativt handläggas, som centralanstalten, där försöken å förevarande område planläggas, anställdes tjänsteinän, som vore icke blott fullt förtrogna med jordbruksförhållandena i Norrland, utan även samtidigt hade till sin speciella uppgift att under-

söka dessa samt verka för ifrågavarande näringars befrämjande i de norrländska länen. Visserligen har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till innevarande riksdag äskat anslag för anställande av en assistent i lantbruksstyrelsen. Oberoende av Kungl. Maj:ts förevarande förslag synes emellertid en assistent böra anställas i styrelsen med uppgift att ägna sin verksamhet uteslutande åt de norrländska jordbruksförhållandena. Avlöningarna till assistenterna torde lämpligen böra bestämmas till 4,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta att å extra stat för år 1917 anslå för anställande
dels av en byråassistent för norrlandsärendena i lantbruksstyrelsen 4,000 kronor,
dels av en assistent för samma ärenden å centralanstaltens jordbruksavdelning 4,000 kronor,
dels ock av en assistent för samma ärenden å centralanstaltens husdjursavdelning 4,000 kronor,
eller sammanlagt 12,000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1916.

<i>Arvid Lindman.</i>	<i>C. J. Öberg.</i>	<i>Carl Lindmark.</i>
<i>Joh. Zelahn.</i>	<i>Karl Karlsson</i> Mo.	<i>O. E. Holm.</i>
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>Fritz Kaijser.</i>	<i>Ad. Wiklund.</i>
	<i>Sam Söderberg.</i>	

I motionens syfte instämma:

<i>Hans Andersson.</i>	<i>Gust. Odqvist.</i>	<i>J. P. Jespersson.</i>
<i>P. Nilsson</i> i Bonarp.	<i>Karl Hildebrand.</i>	<i>E. v. Hofsten.</i>
<i>Malte Sommelius.</i>	<i>Edv. Andersson.</i>	<i>P. M. Olsson.</i>
<i>Carl Lorentzon.</i>	<i>S. A. Larsson.</i>	<i>Nils Ohlsson.</i>
<i>C. O. Johansson.</i>	<i>M. Svensson.</i>	<i>Joh. G. Svensson.</i>
<i>Nils Johansson.</i>	<i>Axel E. Lindvall.</i>	<i>Alfred Petterson.</i>

A. P. Gustafsson.

A. Henrikson.

Wilhelm Andersson.

O. Alfr. Berg.

Sven Persson

i Fritorp.

Johñ Jönsson.

Joh. Jeansson

i Kalmar.

A. V. Isaksson.

Arthur Gustafson.

Sig. A. Carlsson.

E. Eurén.

S. Welin.

Sven Lübeck.

K. Beckman.

Walter Kant.

Edvard Lithander.

Carl Hallendorff.

K. Westerström.

Wilh. Hellberg.

Axel Sundberg.

Conrad Vahlquist.
